

Zeitschrift: Museum Helveticum ad juvandas literas in publicos usus apertum

Herausgeber: Litteris Conradi Orellii et Soc.

Band: - (1746)

Heft: 3

Artikel: Io. Balth. Burcardi, [...], oratio de criminibus, Iosepho patriarchae a Morgano impactis, [...]

Autor: Burcardus, J.B.

DOI: <https://doi.org/10.5169/seals-394582>

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist die Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften auf E-Periodica. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Zeitschriften und ist nicht verantwortlich für deren Inhalte. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern beziehungsweise den externen Rechteinhabern. Das Veröffentlichen von Bildern in Print- und Online-Publikationen sowie auf Social Media-Kanälen oder Webseiten ist nur mit vorheriger Genehmigung der Rechteinhaber erlaubt. [Mehr erfahren](#)

Conditions d'utilisation

L'ETH Library est le fournisseur des revues numérisées. Elle ne détient aucun droit d'auteur sur les revues et n'est pas responsable de leur contenu. En règle générale, les droits sont détenus par les éditeurs ou les détenteurs de droits externes. La reproduction d'images dans des publications imprimées ou en ligne ainsi que sur des canaux de médias sociaux ou des sites web n'est autorisée qu'avec l'accord préalable des détenteurs des droits. [En savoir plus](#)

Terms of use

The ETH Library is the provider of the digitised journals. It does not own any copyrights to the journals and is not responsible for their content. The rights usually lie with the publishers or the external rights holders. Publishing images in print and online publications, as well as on social media channels or websites, is only permitted with the prior consent of the rights holders. [Find out more](#)

Download PDF: 18.08.2025

ETH-Bibliothek Zürich, E-Periodica, <https://www.e-periodica.ch>

JO. BALTH. BURCARDI,

SS. Th. D. & N. T. Prof. Ord. b. a. Acad.

Basil. Rectoris Magnifici,

Oratio de Criminibus, JOSEPHO

Patriarchæ a *Morgano* impactis,
dicta

cum Rectoratum Acad. auspicaretur
ad d. XXI. Junii. MDCCXXXVI.

Eam esse Temporum nostrorum infelicitatem, qua impietas indies latius serpit & sanctissima quævis giganteo nisu impune convellit, omnes boni atque cordati, quibus fractura Josephi curæ cordique est, una mecum vehementer dolent; Venit scilicet Tempus illud; venit, de quo vaticinati sunt Petrus & Judas (a) ὅτι ἐλεύσονται ἐπ' ἑσχάτου τῶν ἡμερῶν ἐμπάνται, κατὰ τὰς ἴδιας αὐτῶν ἐπιθυμίας πορευόμενοι, καὶ λέγοντες. πᾶς οὗτος οὐκ εἰπαγγελία τῆς παρεστίας αὐτῶν; Instat jam & urget feralis illa calamitas, quam Christus designaverat Luc. XVIII. 8. πλὴν οὐδὲ τῷ αὐθρώπῳ ἐλθὼν ἀργα ἱνδήσει τὸν οὗτον ἐπὶ τῆς γῆς.

Non commemorabo nunc ad fidem faciendam Dictis meis multorum vitam ita comparatam esse, ut si nomine Christianorum abstinerent, nemo unquam eos sanctissimam hanc Religionem profiteri vel conjectura assequi posset; non recensebo hanc plurimorum præpostoram, Diligentiam dicam

(a) 2. Pet. III. 3. Jud. I. 8.

cam an Negligentiam , qua quum in ceteris ,
quæ ad vitæ hujus commoda aut ingenii cultum
pertinent , nec laboribus , nec vigiliis , nec sumptibus
parcant , in iis tamen , quorum cognitio
ad æternam salutem dicit , plerumque tam remissi ,
tam negligentes , tam stupidi sunt , ut me-
rito de illis usurpes illud Poetæ :

O curvæ in terras animæ & cœlestium inanes :

Utut vero hæc ingens sit calamitas , qua veluti
pestilenti sidere afflata est res christiana , parum
tamen sibi adhuc profecisse visus est Satanæ , nisi
& aperto Marte sanctissimam Religionem invade-
ret , suaque sibi mancipia ex ipso Christianorum
medio desumeret , quæ quod *Hierocles* , *Celsus* ,
Julianus , atrocissimi Salvatoris hostes facere non
sunt ausi , in se peragendum susciperent , & pro-
positis Libellis non sanctissimam solum Religionem ,
ejusque Mysteria probrosis Dictis incesserent , sed ipsi etiam , proh Scelus ! Domino no-
stro convicium facerent , Ministrosque ejus Pro-
phetas ac Apostolos fœdissimis convitiis proscin-
derent ; quorum ego nefarios ausus cum intueor ,
anceps hæreo , utrum magis istorum impietatem
detester , an vero Christianorum Socordiam & in-
 vindicanda Christi gloria ejusque Doctrina torpo-
rem accusem , omnemque adeo rem christianam
collapsam & tantum non eversam deplorem !

Inter istos autem , quos modo dixi ad per-
niciem & opprobrium humani generis natos
haud postremum locum tenet THOMAS MOR-
GANUS , *Medicus Anglus* (*) qui quum illotis ,
quod

(*) MORGANUS ille Medicus Londinensis Deistarum
turbæ addictus , variis editis contra Religionem

quod ajunt, manibus & profana mente res
Theologicas tractaret, dedit pœnas suæ temerita-
tis, & *eis ἀδόκιμον νῦν*, justo Dei Judicio traditus
brevi ad summum malitiæ culmen ascendit, ea-
que adversus Deum & Religionem effutiit, quo-
rum

christianam libris famam adeptus est, vel potius si quam
habuit impietate sua decoxit. Primus liber, in quo Re-
ligionem christianam impugnavit, hunc titulum habet:
The Moral Philosopher in a dialogue between Philalethes
a Christian Deist and Theophanes a Christian Jew
Londini, 1738. Secutus mox alter in prioris defensio-
nem scriptus: *The Moral Philosopher Vol. 2. Being a*
farther Vindication of Moral and Reason Londini 1739.
Quibus duobus libris adjecit tertium. *The Moral Phi-
losopher Vol. III. Superstition and Tiranny inconsistant*
with theocracy, occasioned by the Reverend Mr. Low-
*mans dissertation on the Civil Government of the He-
brews by Philalethes.* Quemadmodum vero Anglia fe-
racissima est ingeniorum lascivientium mater; ita non
desunt Viri Eruditi & pietate eminentes, qui acriter pro
Religione stent, eamque solidissimis argumentis defen-
dant, & contra incredulorum insultus tueantur. Hoc
ipsum expertus est Morganus. Contra Eum enim Re-
velationis causam strenue defenderunt Viri inter Anglos
Celeberrimi & Eruditissimi. Inter eos eminent Joh. LE-
LANDUS, Joh. CHAPMANN & Samuel SCHANDLER.
Primus sub hoc titulo duo volumina oposuit Morgano:
The divine Authority of the Old and New Testament
asserted with a particular Vindication of the Character of
Moses and the Prophets, our Saviours Jesus Christ and
his Apostels against the unjust Aspersions and false rea-
sonings of a Book intituled The Moral Philosopher.
Secundus sub nomine Eusebii Eum impugnavit editis

rum vel ipsum *Porphyrium* aut *Celsum* puderet (b); Inter alia gravem dicam scripsit JOSEPHO Patriarchæ, quem & depeculatorem Aegypti, & libertatis publicæ oppressorem, sævumque Tyrannum fuisse contendit, non aliud in finem, quam ut per latus Josephi ipsum Mosen feriret, auctoritatemve ejus frangeret: Licet vero labor iste *Morganii* irritus sit factus magnorum Virorum opera, qua pro merito suo exceptus & castigatus est, nefariusque ejus conatus repressus, uti ex *Chandleri*, *Lowmanni*, *Lelandi*, *Chapmanni*, *Baumgartenii* aliorumque lucubrationibus apparet, non est tamen, quod aliquid vel a persona, quam nunc sustineo, vel a munere, quod alias per Dei gratiam in hac Academia gero, alienum me suscepturum existimem,

duobus libris. S. *Chandlerus* denique eum aggressus est libro doctissimo cui titulum dedit: *A Vindication of the Histori of the Old Testament &c.* Optandum esset ut Doctissimorum Virorum Scripta latinitate donarentur, aut in Idioma gallicum transferrentur. In primis autem operam dedit Morganus, ut pietati Virorum pientissimorum *Mosis*, *Abrahami*, *Josephi* & *Pauli* detraheret. Quorum tamen divinam auctoritatem strenue defenderunt viri ante laudati. Inter Germanos nostros Paulum adversus Morganum strenue vindicavit Ernestus a *Windheim*, singulari Dissertatione sub praesidio Celeb. *Baumgarten* habita. Idem doctissimus Vir Patriarcham Josephum defendit in Eruditissimis Observat. *Historiae Universali* adjectis Tom. II. pag. 316. 319. & seq. Ejusdem Patriarchæ causam perorat Cl. *Burkhardus* in praesenti erudita Oratione, quam benevole pro suo in nos affectu nobiscum communicare voluit. J. Z.

(b) Deutsche Acta Eruditorum, oder zuverlässige Nachrichten. Th. I. S. 2. 3.

mem, si & ego tantisper magnorum horum Vi-
rotum agmini me immisceam, eaque hic in illu-
stri hac Panegyri proponam, quæ mihi nuper (c)
Acta litteraria Tigurina legenti, ubi hæc ipsa quæ-
stio proponitur, in mentem venere.

Vos igitur Aud. O. O. H. date hoc mihi, ut
auribus atque linguis saveatis, & si *Morgani* du-
biis minus, quam par est, satisfecero, quæso,
id mediocritati ingenii, inscitiae, stupori meo,
cuivis denique rei potius; quam causæ, cuius
patrocinium suscepi, tribuatis.

Id quod ex Sententia MORGANI in discep-
tatione versatur, hoc est: Josephus a Pharaone
Aegypto præfectus in eo statim omnes suas curas
cogitationesque defixit, ut septem prioribus an-
nis fertilissimis frumentum omne quacunque tan-
dem ratione coacervatum regiis horreis inferret,
non alia id lege subsecuta VII annorum same Aegy-
ptiis redditurus, quam ut auri primum argenti-
ve, tum pecoris atque agrorum, tandem ipsius
etiam libertatis jacturam facerent, quod facinus
dum a Tyrannidis & oppressæ libertatis crimine
parum abesse *Morgano* videatur, duo nobis hic
expendenda veniunt.

I. Ut qualemunque tandem hoc factum statua-
tur, nihil inde tamen præsidii causæ Antiscriptu-
ratorum, qui quavis ratione S. S. auctoritatem
elevare conantur, accedere demonstrem:

II. Secundo, ut in specie Josephum in omni
hac re nihil egisse evincam, quod cum lege Justi-
tiæ, æquitatis ac sanctitatis non ad amissum con-
veniat;

Aa 2

I. Quod

(c) Freymüthige Nachrichten ad finem anni 1745.

I. Quod primum attinet, erimus jam liberales in *Morganum*, & dabimus ei nostra sponte, non posse hic a Tyrannidis suspicione liberari Josephum; qualem inde tandem adversus S. S. auctoritatem consequentiam ducet? Male ergo, inquiet, passim celebratur in S. S. a sapientiae, castitatis, & pietatis laude. Non video ego hanc consequentiam, qui in uno minus perspicax erat, aut parum sapienter egerat, aut impie etiam aliquid perfecerat, eum in aliis, non pietatis, non abstinentiae laude florere potuisse? Nemo ergo unquam pius, justus, doctus, fortis, sapiens, vocabitur? Quid ergo isti homines *Socratis*, aut *Aristidis*, aut *Senecæ*, aut *Antonini Philosophi*, aut ipsius etiam *Juliani* virtutes celebrant? Nihilne unquam humani passi sunt isti in Exemplum Virtutis nobis propositi? Sed perget fortasse *Morganus* atque subjiciet: Mosen in hac historia enarranda ita versari, ut haud obscure pateat, eum hoc factum probare; Ego vero non memini alii cubi Mosen aut alium quendam Scriptorem S. hic judicium suum interponere, & factum istud laudare; Et licet res ipsa felicem exitum habuerit, neque id sine arcana Numinis Providentia contingisse appareat, nullibi tamen Moses docet, ex speciali Mandato divino hæc per Josephum peracta; Quis omnium nostrum est, qui ignoret, quam mirabili saepius ratione Judæi Servitutis jugum excusserint, suæque Libertatis oppressores vicissim sub jugum miserint, nemo tamen inde, ut opinor, omnia illa Israelitarum aut Judicum facta, quibus se in Libertatem vindicarunt, ab omni impietatis labe purgare sustinebit. Nos ergo ita statuimus, Deum voluisse, ut Israelitæ libe-

liberentur, & in hanc rem Judices extraordina-
rios Spiritu suo accensos excitasse, Executionem
vero rei ipsis reliquisse; Quare quum (d) Ehud,
ut rem exemplo illustrem, Eglonem Moabitarum
Regem sub praetextu divinæ Legationis circum-
ventum trucidasset, passus quidem est Deus li-
berari hoc modo Israelitas a Moabitarum domi-
natū; factum tamen ipsum Auctorem Libri Judi-
cum probare, aut id ex mandato divino sus-
ceptum afferere, nemo uti credo evincet; Placent
hic nobis (e) RIVETI, Theologi summi, verba
quibus in alio quodam Josephi facto illustrando
usus est: *Non magnopere, inquit ille, sudandum est
ad excusandum in omnibus Josephum, quia probabile
est, aliquid humanitus esse passum, quod Deus illi
ignovit; Deum autem permisisse, at in sanctorum Vi-
rorum etiam laudabilibus factis miscerentur peccata
quædam, eaque etiam scriptis proderentur, ut memo-
res simus fragilitatis humanæ, humilitatemque colere
discamus, nam si inoffensum a vitiis (ait Ambros. Apol.
David. L. 2.) inter tot lubrica hujus Seculi curriculum
peregissent, dedissent nobis occasionem infirmioribus,
existimandi eos cujusdam sanctioris & divinæ naturæ
fuisse, ut delictum recipere, & culpæ consortium ha-
bere non possint.*

Satis hæc quantum concipio evincunt, nihil
inde Thomæ Morgano ad elevandam S. S. auctori-
tatem præsidii accedere, si vel maxime Josephum
a crimine hac ex parte liberare non possemus; ut
tamen adhuc pressius Morganum urgeamus, adde
tantum abesse, hoc quod Morganus in Josepho

Aa 3

hic

(d) Jud. III. 12-30.

(d) Rivetus in Genesin p. 614. Exerc. CLXI.

hic criminatur, Mosis auctoritatem evertere ut potius eam non mediocriter confirmet; quod si enim ad commendandam Auctoris fidem haud parum facit, si in scribenda suæ gentis historia ita versatur, ut tam suos quam illorum, quos ut Viros eximios laudibus extollere cupit, nævos haud dissimulet, (f) ecquis est, qui non videat, Mosen Judaicarum rerum Scriptorem, si vel maxime a divinitate scripti tantisper discedas, ex solo capite sinceræ & ab omni partium studio remotæ scriptionis suæ Historiæ haud contemnendam conciliare auctoritatem; Quare desinant tandem increduli nobis molesti esse, & Patriarcharum facta a Mose in litteras relata maligno dente rodere, hoc enim ipso facto nihil aliud agunt, quam ut Mosis veracitatem auctoritatemve, cui tamen adeo vehementer succenserent, novis documentis adstruant;

II. Sed istis nunc quidem diutius non immorabitur; non enim certe eo jam redacti sumus, ut aliquam hac ex parte culpam in Patriarcha *Josepho* locum habere fateri nos oporteat, quare ad alterum jam Tractationis nostræ caput transibimus, paucis demonstraturi, omne illud, quod hic in Josepho carpit *Morganus*, non culpa solum vacare, sed maximis etiam laudibus efferendum esse. Vos modo Auditores, uti adhuc fecistis, me patienter audire pergitte.

Videa-

(f) Contrarium plane egit Flavius Josephus, qui in annalibus gentis suæ condendis ea plerumque prætermisit, quæ Patriarcharum laudibus detrahere videbantur; Exempli loco sit incestus Judæ cum Thamare.

Videamus autem, quid hic objiciat Morganus; (g) Josephus, ait ille, Aegyptum ditissimam atque liberam Regionem, septem illis, quibus fames erat annis, novo ea tempestate ac inaudito exemplo, omnium miserrimam perpetuæque & acerrimæ Servituti obnoxiam fecit; gravis Accusatio; Sed quis innocens erit, si accusasse sufficiat? Proferat igitur Testes & Tabulas. Josephus, ita pergit, VII prioribus annis fertilibus omni frumento Aegyptios spoliavit, arces & propugnacula, quibus frumentum illud inferret, exstruxit, præsidia armatorum, ne quis se invito frumenti quid acciperet, disposuit, hacque ratione miseram Aegyptiorum Gentem, ni fame perire placeret, non auro solum & argento, non pretiosa supellectile, non pecore atque agris spoliavit, sed libertate etiam ipsa mulctavit.

Utinam ego, Auditores, in depellenda hac a Josepho injuria & abstergenda culpa tam facundus esse possem, quam *Morganus* in criminando Josepho est impudens, citius profecto diem dicens eximerem, quam vos Orationis meæ tedium caperet; nam quod primo comparationem Annonæ attinet, an est quisquam tam ab omni historiæ sacræ peritia remotus, qui ad tam impudens Mendacium non obstupefactus hæreat? Tune, Morgane, audes dicere, vi extorsisse Josephum Annonam Aegyptiis! cui hoc unquam ante Te in mentem venit! ferrem hoc in (h) *Celso*, qui quum Teste *Origene*, Mosen plurima

Aa 4 *impia

(g) Uebersetzung der allgemeinen Welthistorien mit den Anmerkungen Siegm. Jac. Baumgarten.

Tom. II. pag. 318. 320.

(h) Origen. adv. Celsum L. 4. p. 190. 192. 195.

impia finxisse dicat, ipse met nihil non commisicitur ad labem adspergendam historiæ Mosaiæ; ferrem in *Fausto Manichæo*, qui V. T. libros, uti (i) *Augustinus* nos docet, inter alia ideo rejecit, quod Patriarchas & Prophetas laudibus vehant atque commendent, quos ipse quovis modo atrocissimum criminum reos peragere cupit; ferrem in Scriptoribus vicinarum Hebræis Gentium, qui quum Teste (k) *Josepho L. I.* adversus *Appionem* in Hebræorum Gentem valde iniqui essent, nihil intermiserunt eorum, quæ ad invidiam Juðæis conflandam facere videbantur, sed cum isti tam aperte tam crasse mentiri, Josephumque nostrum de rapto per vim frumento postulare nunquam, quantum scimus, sint ausi; quid statuimus de *Morgano* & *Christiano* & Ecclesiæ apud Puritanos in Anglia (l) *Presbytero*, qui famæ sanctorum Virorum tam proterve insultat, ut quum nec in S. Litteris, nec in alio quodam Scriptore quidquam inveniat, quod in dedecus Patriarchæ Josephi hac ex parte rapere possit, malit in cerebro commenta fingere, quam veritati assentiri.

Nihil igitur in S. S. aut quo cunque alio Scriptore de frumento a *Josepho vi* possessoribus erepto, nihil de exstrectione Munitentorum, & statione Militum, qua raptum frumentum custodiebatur; sed omne, quod in Litteras relatum legitur, hoc est: Operam dedisse Josephum, ut omne quod honesta ratione poterat, sive pretio, sive ex redditibus

(i) *Augustin.* passim in XXXIII Libris c. *Faustum*.

(k) *Joseph. L. I.* adv. *Appion.*

(l) *Audio illum hoc gradu ob morum petulantiam dejectum.*

tibus regiis, coacervare frumentum, in exstructis in hanc rem horreis diligenter conservetur, inde iterum depromendum cum terra Aegypti eo opus habitura sit; nihil igitur hic dolo, vi, rapina; omnia honeste & ex æquo transacta. Imposuerat Rex Aegypti ex consilio & Sententia Josephi Aegyptiis tributum quintæ partis frumenti. Hoc cine aliquis vituperare audeat, quando secum cogitat, primo, Regem hic jure suo esse usum, quod ipsi in casu extraordinario extraordinarium tributum pendendum postulat: Erat autem, si unquam, hic casus extraordinarius, cui si provida Regis cura per Josephum imponendo Tributum quintæ partis frumenti non prospexisset, actum fuisset non de Aegypto solum, sed vicinis etiam gentibus, quas haec tributi repræsentatio salvas & incolumes præstitit: his adde secundo, eam tum fuisse agrorum fertilitatem, eam provenisse frumenti copiam, ut quatuor partes residuae quintam illam non desideraverint, sed sufficiunt etiam fuisse ad tolerandam & propellendam VII subsequentium annorum famem, modo illas, uti par fuerat, & exemplum Josephi monstrare potuisset, provide satis ac diligenter conservassent; quid quod & nostris temporibus eam aliquando inundationem Nili agrorum fertilitatem subsequi dicant (m) Viatores, ut ager non una aut altera sed 4 vicibus in uno eodemque anno uberrimos ferat Fructus. Nihil igitur erat quod Aegyptii quintam frumenti partem tributi loco sibi impositam magnopere conquererentur, nosque post liberatam ab injustitia frumenti comparationem

Aa 5 per-

(m) Allgemeine Welthistorie T. I. p. 376.

pergimus nunc porro ad Venditionem illius per Josephum factam.

Sed hic jam caput extollit ac triumphat *Morganus*, & accusationis summam in eo ponit, tum quod omni Aegyptios argento & auro, peccore & agris exuerit, tum quod eos in perpetuam servitutem Regi addixerit. Nos quale hoc sit per partes videbimus; Primo dicet aliquis, Josephus tempore fertilitatis magnam frumenti copiam vili ab Aegytiis pretio cœmerat; esto; debebat igitur, si Pater Patriæ esse cupiebat, eodem illud tempore famis Aegyptiis reddere; neque immane quantum aucto pretio omni illos argento emungere. Respondeo: primo non iniquum fuisse, Josephum pretium annonæ auxisse, tum quod illi, dum haud satis diligenter frumentum conservarunt, ipsimet in hanc emendi necessitatem sese conjecterint; tum quod Josephus non privato consilio, sed regia auctoritate pretium frumento statuisse videatur: Patet id inter alia ex eo, quod Aegyptii Regem prius quam Josephum adierint, Rexque Aegypti in exaltatione Josephi majestatem regiam sibi salvam atque illibatam manere voluerit, quod quid aliud est, quam omnia Regis auctoritate transigi debuisse; his adde Josephum non injuste Regis tam præclare de se meriti opibus augendis operam dedit, præsertim cum pretium in infinitum auctum fuisse, nulla probabili ratione evinci queat, immo contrarium potius ex historia fratrum Josephi frumentum in Aegypto ementium appareat.

Sed instat *Morganus*, atque urget, non potuisse ditissimam hanc Regionem tam brevi tempore omnibus opibus exui, nisi immodicum suis-

set

set frumenti pretium ; Ad istud nos respondemus, plurima hic sumi pro certis, quæ non incerta solum, sed incredibilia etiam, immo aperte falsa sint; Illud enim, quod primo ait, ditissimum Aegyptum fuisse, quam incertum & omni probabili conjectura destitutum? unde enim isti Thesauri, ista opum affluentia ea tempestate in Aegypto? an ex Mercatura? Sed illud, quod in S. S. (n) narratur de agmine Ismaelitarum & Madianitarum, aut uti *Onkelos* & *Flavius Josephus* eos appellant, Arabum, quibus ex Arabia per Galaitidem in Aegyptum aromata devehentibus Josephus a fratribus fuerat venditus, exile nimis atque tenue est, quam ut tam immensas per istud Mercaturæ genus divitias sibi cumulare Aegyptii potuerint : Profani autem Scriptores, *Manetho*, *Eratosthenes*, *Herodotus*, *Diodorus Siculus* cum alia plurima de vetustissimorum Aegyptiorum institutis, moribus ac rebus gestis memoriæ prodant, de mercatura tamen primis illis temporibus apud Aegyptios florente altum silent; quid quod *Strabo* L. 17. & *Diod. Siculus* L. 5. diserte dicant Psammetichum, qui decimo post Josephum Seculo demum vixerat, primum fuisse Regem Aegypti, qui abolita veteri Lege, quæ Exteris Aegyptum adeundi potestatem non faciebat, peregre advenientes ipsosque adeo Mercatores in portubus suis benigne exceperit; Antea erat Aegyptus

(o) *Terra suis contenta bonis, non indiga mercis,*
Aut Jovis, in solo tanta est fiducia Nilo.

Nec huic repugnat, quod paßim tam in (p) Sa-
cra,

(n) Gen. XXXVII. 25. (o) Lucan. Pharsal. L. VIII.

(p) Ezech. XXVII. 7. Prov. VII. 16.

cra, quam (q) profana historia de Byssō Aegyptiorum traditur, quæ quum subtilitate & præstantia, sibi similem haud inveniret, a Mercatoribus late per Orientem spargebatur; hoc enim omne ad recentiora Salomonis tempora pertinet, quibus per affinitatem Salomonis cum Rege Aegypti contractam haud parum Mercaturam in Aegypto exultam fuisse non inficiamur, donec summum sub Ptolemeis culmen, exstructis in hunc usum ad occasum in mari rubro Berenice, Myos, Hormos, aliisque portibus attingeret, & Alexandria Emporium totius terrarum Orbis celebratissimum evaderet.

Sed sunt hæc, uti modo dixi, recentioris temporis, adeoque ad vetustiorum Aegyptiorum divitias demonstrandas adduci nequeunt, nec magis robur inest alteri illi argumento, quod quidam a Pyramidum exstructione desumunt; ut enim hic non dicam, haud quaquam planum esse, quod de ætate illarum *Herodotus* & *Syncellus* referunt, cum multi & inter illos *Flavius Josephus* (r), vetustiores Pyramidum ab Israelitis demum in Aegyptiaca Servitute exstructas dicant; ut omittam etiam, quod Itineraria docent, vetustiores Pyramides in parte Memphitica Aegypti positas esse, adeoque in causa opulentiae Subditorum Josephi, qui ex sententia (s) *Marshami* inferiori tantum Aegypto præcerat, testimonium dicere non posse, non inepte aliquis respondebit exstructio-
nem Pyramidum non tam summæ vetustiorum
Aegyp-

(q) Plin. Hist. Nat. L. 19. c. 1.

(r) Joseph. Antiq. L. 2. C. 5.

(s) Marsh. Can. Chron. p. 90.

Aegyptiorum opulentiae, (vicinas enim adfuisse (t) Lapidicinas mons saxeus, cui Pyramides impositae sunt, demonstrat) quam singularis plane atque reconditae in architectura doctrinæ argumentum esse.

Incertum igitur est, immo incredibile, omne illud, quod de summis antiquorum Aegyptiorum opibus *Morganus* differit; illud vero quod porro addit, omnibus divitiis Aegyptios a Josepho spoliatos fuisse aperte falsum; Novi (u) S. S. dicere omnem pecuniam Aegypti ad Josephum delatam fuisse, sed hoc de illorum solum pecunia intelligendum, quibus emptione frumenti opus erat; Refert (x) *Herodotus* in Euterpe Aegypti incolas in VII classes antiquitus distinctos fuisse; ex istis prima continebat Sacerdotes, qui quum, uti (y) *Diodorus Siculus* ait, πάντων ἀτελεῖς οὐδὲν τερεύοντες μετὰ τὸν βασιλέα ταῖς δηξαῖς οὐκταῖς ξουσίαις, omnium onerum essent immunes & primas a Rege honoris atque potestatis haberent; præterea etiam certo a Pharaone demenso ipsis constituto teste (z) S. S. regiis sumptibus sustentarentur, nihil caussæ habuere, cur suas ad Josephum opes conferrent: Hos excipiunt Milites; Erant autem isti Aegyptiorum pars multo maxima, dividebantur in duas classes, quarum prior Hermotybum centum & sexaginta millia hominum complectebatur; altera Calasyrium ducantis & quinquaginta millibus Virorum constabat, istis omnibus, uti *Herodotus* l. c. refert non licuerat quippiam artificii quæstuarii addiscere, sed militiæ

(t) Marsh. Can. Chron. p. 49.

(u) Gen. XLVII. 14. (x) Herodot. L. II.

(y) Diod. Sicul. L. I. (z) Gen. XLVII. 22.

litiæ unice vacabant, & publico Stipendio ale-
bantur; non potuit igitur istos opibus exuere,
aut pecunia emungere Josephus; soli remanent
Bubulci & Subulci & Institores cum Interpretibus,
nam qui VII classem constituunt, gubernatores na-
vales ad Milites pertinent; Sed fuerunt hi primo
numero pauciores, deinde non ex ditioribus,
adeoque licet suas isti in emendo frumento, quod
facile accidere potuerat, absumperint opes, ne-
mo tamen inde Josephum de omnibus Aegyp-
tiorum divitiis corrasis jure postulare poterit.

Nunc ad pecora atque agros Aegyptiorum
transeamus, in quorum adversus impiam *Morgani*
criminationem vindicatione, cum ejus Summa jam
in iis, quæ de pecunia Aegyptiorum disputavi-
mus, contineatur, nobis brevioribus jam esse licet.

Primo igitur certum est, non omnibus Ae-
gyptiis fuisse pecudes, sed iis tantum qui præ-
dia rustica aut propria aut conductitia habuere;
deinde & illud pro concessso sumi potest, pecus
quod reliquum fuerat, & ad Josephum adductum,
non fuisse multum, cum Pascua in Cananæa
deessent, & fames ex siccitate nimia seu parca
Nili exundatione orta esset; quare quemadmo-
dum ab una parte hæc calamitas, pecoris scilicet
abductio, ad pauciores pertinet, adeoque haud di-
gna, quæ tanto cum Stomacho Josepho obji-
ciatur; sic ab altera parte hac ipsa pecoris sub-
ductione in tempore cautum, ne totum in Ae-
gypto intercideret; quod si consilio, sapienter
factum; feliciter, si casu.

Quod agros autem attinet, observo primo
non omnes fuisse Josepho venditos, tum quod
Sacer-

Sacerdotum agri vendi haud potuerint, tum quod
 (a) multo maxima pars agrorum jam antea Regi
 propria fuerit ad sustentandos scilicet Milites de-
 stinata; singulis enim Militum uti *Herodotus* l. c.
 scribit duodecim Aruræ (est vero Arura centum
 cubitorum quaquaversus) ab omni tributo immu-
 nes concedebantur.

Secundo non adeo infeliciter illis, qui agros
 vendiderant, res ceciderat, finita enim fame alios
 ipsis concessit, sola hac cum conditione, ut quin-
 tam partem proventus tributi loco repræsentare
 pergerent, id quod in tam fertili regione non
 grave aut molestum esse debuerat. Ceterum li-
 cet hic, quod tertio loco notandum, summam
 Josephi prudentiam & acerrimum de universa re-
 gione bene merendi studium vivis coloribus de-
 pictum cernere. *Populum*, inquit, sacer Scriptor
 (b) Moses, *transtulit Josephus* post venditionem
 scilicet agrorum *in civitates ab una parte in alteram*;
 Non moror hic variantem Lectionem Codicis
 Samaritani, qui loco illius quod in Hebræo extat
 וְאַתָּה הָעָם הַעֲבֵר אֹתוֹ לְעָרִים
 transduxit illum in civitates ab uno extremo Ae-
 gypti in aliud, legit וְאַתָּה הָעָם הַעֲבֵר אֹתוֹ לְעָבָדִים
 Populum redigit in servitutem. Jam dudum
 enim Viri summi Pfeifferus, Waltonus, Buxtorfius,
 Hottingerus, Carpzovius adversus Morinum, Capel-
 lum, Isaacum Vossium, & Whistonum invictis ar-
 gumentis demonstrarunt, Pentateuchum Samarita-
 num in parem cum Textu Hebræo gradum digni-
 tatis non assurgere & vix in secundis ac tertiiis
 consistere; Quid igitur hæc translatio populi ex
 uno

(a) Diod. Sic. L. I. (b) Gen. XLVII. 21.

uno in alium locum? (c) *Musculus* nihil aliud hic innui autumat, quam populum ex agris in urbes vocatum, ut ibi Regis Mandata de tributo aliisque exciperent; (d) *Grotius* contra eos a natali Solo translatos & inter se cognatos segregatos, ut seditionibus materia subtraheretur; alii hoc volunt signum fuisse nihil ipsos jam proprii in terra Aegypti habere; ego si licet a magnis viris modeste dissentire, mallem dicere S. Scriptorem loqui hic de translatione aliqua populi ex uno in alium locum eo consilio a Josepho instituta, ut illa Aegypti loca, quæ sive vitio naturæ sive negligētia hominum antea non satis culta erant, colonorum istorum opera, industria & arte fertilia redderet, quod quin sapientissime factum, & multum hac ratione publicæ utilitati prospectum, nemō nisi Morgani similis negabit. Et huc facit quod (e) *Mailletus* ex Scriptore Copto in Itinerario suo refert, Josephum Aegyptum inferiorem, cuius maxima pars antea perpetua palus fuerat, aqua per canales in lacus deducta non habitabiliem solum, sed fertilissimam etiam reddidisse.

Accedimus nunc tandem ad ultimum, Libertatis scilicet erectionem, quæ juxta *Morganum* nullum excusationi locum relinquit; Sed & hic varia occurunt, quæ caussam Josephi juvant; nam primo vox **רַבָּי** dubiæ est significationis, & non mancipium modo significat proprie dictum, ut *Servus* apud Latinos, sed ministrum etiam *ὑπηρέτην*, tamen subditum aut vectigalem: Non utar tamen hac responsione, quoniam Aegyptii cum antea Regi duntaxat vectigales essent, jam man-

(c) *Muscul. Comm.* in h. l. (d) *Grotius* in h. l.(e) *Maillet. Voyag. T. I.*

mancipia Pharaonis videntur facta. Secundo igitur observo, haud parum ad invidiam si non extinguidam saltem minuendam facere, quod ut supra observavimus hoc de inferioris solum ordinis hominibus, Agricolis, Subulcis ceterisque, qui artem manuariam in Aegypto exercebant intelligendum sit; his adde tertio, licet non regium modo, sed herile etiam imperium in istos exercere potuerit Pharao, non gravius tamen onus ipsis impositum, quam ut in posterum quintam partem proventuum ex agris tributi loco representare pergerent, id quod nihil est ad summas difficultates & angustias, ex quibus opera Josephi fuere liberati; hinc vitam ceteraque omnia Josepho se debere grati fatentur, nec Eum solum per 66 annos illos, quos post famem vixerat, loco Parentis & Conservatoris Patriæ habuere, sed ob beneficiorum magnitudinem, in Deorum etiam numerum retulere, & sub nomine Serapidis ac Osiridis, uti recte obsevarunt Clemens Alexandr. Augustinus, Ruffinus, Julius Firmicus aliquique ex vetustioribus, divinis affecere honoribus.

Dicta est a me caufsa Josephi & perorata, superest, ut Deo, cuius præsidio actus iste ad finem perductus est gratias agam.

Preces.